

Αξιότιμη κυρία πρόεδρε του ΑΠ

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε του ΔΣΑ

Honorable Justice Francesco de Pasquale

Αγαπητοί κ. Καθηγητές, Συνάδελφοι, Κυρίες και Κύριοι,

Είναι μεγάλη μου χαρά και τιμή που σας καλωσορίζω στο 2^ο συνέδριο με θέμα το ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ που διοργανώνει η Επιτροπή Νομοθετικών Μεταρρυθμίσεων του ΕλληνοΑμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου. Με την πολύτιμη συνδρομή των συναδέλφων μου και μελών της Επιτροπής, τους οποίους ευχαριστώ θερμά, έχει συγκροτηθεί ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον πρόγραμμα με επίκαιρη θεματολογία που έχω πλαισιωθεί από διακεκριμένους ομιλητές, κορυφαίους νομικούς και επιστήμονες. Εκ μέρους του Επιμελητηρίου αλλά και της Επιτροπής ευχαριστούμε του ομιλητές που μας τιμούν με την παρουσία τους, όπως φυσικά ευχαριστούμε και εσάς Κυρίες και Κύριοι που ήρθατε να το παρακολουθήσετε.

«Κράτος Δικαίου» λοιπόν.

Θεμελιώδης πυλώνας για την ανάπτυξη και την ευημερία κάθε έθνους - κάθε κοινωνίας. Έννοια άρρηκτα συνδεδεμένη με την πρόοδο, την σταθερότητα, την εμπιστοσύνη στους θεσμούς, την προσέλκυση επενδύσεων και εν τέλει την οικονομική ευμάρεια ενός λαού.

Το θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομούνται οι ευημερούσες κοινωνίες. Ο θεσμός του Κράτους Δικαίου εγγυάται ότι όλοι, ανεξαρτήτως της θέσης τους στην κοινωνία, υπόκεινται στο νόμο. Ότι ο νόμος παρέχει ένα ασφαλές και προβλέψιμο περιβάλλον στους ιδιώτες αλλά και τις επιχειρήσεις. Ότι οι νόμοι είναι διαφανείς και εφαρμόζονται ομοιόμορφα. Ότι η δικαιοσύνη αποδίδεται με τρόπο αντικειμενικό και ηθικό. Όταν συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις τότε δημιουργείται ένα σταθερό κλίμα όπου οι οικονομικές δραστηριότητες μπορούν να ευδοκιμήσουν. Και αυτό δεν αφορά τους λίγους. Δεν αφορά τους νομικούς ή τις επιχειρήσεις μόνο. Αφορά την κοινωνία στο σύνολο της - απλούστατα γιατί έχει επίδραση σε όλους μας.

Για τον κάθε επενδυτή, Έλληνα ή ξένο επιχειρηματία, η σταθερότητα, η προβλεψιμότητα και η ασφάλεια στις εμπορικές συναλλαγές είναι υψίστης σημασίας. Οι επενδυτές επιλέγουν και προτιμούν πάντα περιβάλλοντα όπου τα δικαιώματα προστατεύονται παραγωγικά και εμπρόθεσμα και υπάρχει αξιόπιστος μηχανισμός επίλυσης διαφορών.

Η παρουσία ενός ισχυρού νομικού πλαισίου καθησυχάζει τους επενδυτές ότι τα χρήματα τους θα διασφαλιστούν από αυθαίρετες ενέργειες τρίτων ή ακόμη και από διαφθορά στο δημόσιο τομέα. Αυτή η προβλεψιμότητα μετριάξει το επιχειρηματικό ρίσκο και ενθαρρύνει τόσο τις εγχώριες όσο και τις ξένες επενδύσεις, ενισχύοντας φυσικά την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα, μειώνοντας την ανεργία και βελτιώνοντας τις αποδοχές και του τελευταίου εργάτη. Αντίστροφα, σε χώρες όπου ο κανόνας του Κράτους Δικαίου δεν τυγχάνει αυστηρής εφαρμογής, θα διαπιστώσουμε άμεση συσχέτιση με οικονομική αστάθεια, έλλειψη επενδύσεων και διάθεσης ανάληψης επιχειρηματικού ρίσκου, ακόμη και φτώχεια.

Η απονομή της δικαιοσύνης είναι λοιπόν ένα δημόσιο αγαθό, μια δημόσια υπηρεσία, στην οποία θα πρέπει να μπορούν να προσφεύγουν οι πολίτες προκειμένου να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους.

Αναμφίβολα στη πατρίδα μας, η δικαιοσύνη απολαμβάνει της ανεξαρτησίας της και στέκεται διαχρονικά στο ύψος της. Πρόκειται όμως για μια από τις τρεις Κρατικές εξουσίες που αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα μας. Και ως εξουσία κρίνεται αυστηρά αφού καλείται να διαχειρισθεί το πλέον σημαντικό αγαθό της δημοκρατίας: την απονομή δικαιοσύνης.

Στο πλαίσιο του Κράτους Δικαίου συνεπώς, η απονομή δικαιοσύνης πρέπει να ανταποκρίνεται στα υψηλότερα δυνατά επίπεδα ποιότητας και να είναι φυσικά αποτελεσματική. Όπου αποτελεσματικότητα σημαίνει πως οι δικαστικές υποθέσεις πρέπει να επιλύονται εντός εύλογου χρόνου.

Ποιος είναι όμως ο «εύλογος χρόνος» επίλυσης μιας διαφοράς;

Προφανώς ο «εύλογος χρόνος» που πρέπει θα αφιερώσει ο δικαστής για την επίλυση μιας διαφοράς ποικίλλει ανάλογα με τη σοβαρότητα της υπόθεσης και το βαθμό δυσκολίας των νομικών ζητημάτων που κρίνονται.

- ✓ Δεν είναι εύλογος χρόνος όμως η πάροδος 4 και πλέον μηνών στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων (και 12....)
- ✓ Δεν είναι εύλογος χρόνος η πάροδος 3-4 ετών σε απλές εμπορικές αντιδικίες
- ✓ Δεν είναι εύλογος χρόνος τα 2 χρόνια στη δικαιοσύνη για την απόψη της νομής ενός ακινήτου ή την επίλυση μισθωτικής διαφοράς
- ✓ Δεν είναι εύλογος χρόνος τα 12 και πλέον χρόνια για να κριθεί υπόθεση κακουργηματικής υπεξαίρεσης από λογιστή επιχείρησης
- ✓ Δεν είναι εύλογος χρόνος τα 8 και πλέον έτη για την επίλυση διοικητικών διαφορών

Όσο καλή – όσο εξαιρετική από άποψη ουσίας και νομικής τεκμηρίωσης και να είναι η απόφαση ενός δικαστηρίου, όσο και αν δικαιώνει τον απλό πολίτη ή τον επιχειρηματία που ζητά δικαστική προστασία και δικαίωση, μετά από τόσο μεγάλο διάστημα που παρέρχεται για την εκδίκαση της υπόθεσης του, η προσφυγή στη δικαιοσύνη έχει πλέον χάσει την αξία της.

Ακόμα κι ο δικαιωθείς, νοιώθει τελικά αδικημένος, και εύλογα νοιώθει έτσι γιατί αυτός είναι πράγματι ο μεγάλος ζημιωθείς. Δεν είναι ο παραβάτης μιας σύμβασης ή ο θύτης μια έκνομης συμπεριφοράς ο πραγματικός ζημιωθείς - όταν καταδικάζεται μετά από τόσα χρόνια σε καταβολή αποζημίωσης - και ενώ συνήθως έχει πλέον πτωχεύσει ή έχει εξαφανίσει τα περιουσιακά του στοιχεία. Χαμένος είναι ο επιχειρηματίας που επένδυσε κόπο, χρόνο και χρήμα, που έλαβε το επιχειρηματικό ρίσκο μιας επένδυσης και για τους όποιους λόγους ενεπλάκη σε έναν ατέρμονο δικαστικό αγώνα χωρίς να δει αποτέλεσμα εντός ευλόγου χρόνου.

Και δεν τιμούν φυσικά την χώρα μας οι 400 και πλέον καταδίκες από το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης ή το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται διαχρονικά στην πρώτη πεντάδα ανάμεσα στις 47 χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης με πολύχρονες καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης.

Είναι δε απολύτως στην σωστή κατεύθυνση - κατά την ταπεινή μου και προσωπική μου άποψη - η οριστική παύση δικαστών για ανεπάρκεια άσκησης του δικαστικού λειτουργήματος, λόγω των πολλών και μεγάλων καθυστερήσεων στην έκδοση αποφάσεων. Τι γίνεται όμως με τις υποθέσεις αυτές; Δεν πρέπει να βρούμε μια λύση ώστε οι υποθέσεις των πολιτών αυτών – που είχαν την ατυχία να τις χρεωθούν δικαστές που παύθηκαν, να δικάζονται με απόλυτη προτεραιότητα; Διαφορετικά, ... τι καταφέρναμε;

Ποια υπηρεσία ακριβώς του παρείχε η δικαστική εξουσία του πολίτη;;;

Για αυτή τη δυσάρεστη πραγματικότητα, ευθύνη έχουμε όλοι όσοι υπηρετούμε τη δικαιοσύνη, κι έχουμε όλοι το ίδιο μερίδιο ευθύνης, αφού κανείς δεν μπορεί να κάνει αποτελεσματικά την δουλειά του, χωρίς τη συνδρομή του άλλου. Από τον απλό δικαστικό υπάλληλο που αρνείται να μείνει έστω και 5 λεπτά παραπάνω στην έδρα, ώστε να ολοκληρωθεί μία υπόθεση, από εμάς τους δικηγόρους που αντιδρούμε σε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία που μας ξεβολουέει, αλλά και τον μέσο Έλληνα δικαστή που

καθυστερεί υπέρμετρα να εκδώσει την απόφασή του, ακόμα και αν αυτή αφορά απόρριψη της αγωγής για διαδικαστικό λόγο.

Και ρωτώ... Επιτρέπεται το 2024 να εκδίδεται απόφαση που απορρίπτει μια αγωγή γιατί δεν προσκόμισε ο πληρεξούσιος του ενάγοντος το πρακτικό διαμεσολάβησης; Είναι τόσο δύσκολο για τον Έλληνα δικαστή να στείλει ένα email στους διαδίκους και να ζητήσει να τεθεί υπόψη του το πρακτικό εντός ευλόγου προθεσμίας;

Κυρίες και Κύριοι,

Μεταρρυθμίσεις στον χώρο της δικαιοσύνης έχουν γίνει πολλές τα τελευταία 25 χρόνια (για να μην πάμε πιο πίσω). Από όλους τους διατελέσαντες Υπουργούς Δικαιοσύνης από το 2000 και εντεύθεν έγιναν προσπάθειες και επήλθαν μεταρρυθμίσεις, με σκοπό την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης στην Ελλάδα. Κι όμως το αποτέλεσμα μέχρι σήμερα ήταν αρνητικό. Ο μέσος χρόνος εκδίκασης των υποθέσεων δεν μειώθηκε – σε ορισμένες διαδικασίες μάλιστα μάλλον αυξήθηκε. Ο δε αριθμός των νεοεισερχομένων υποθέσεων μειώθηκε !!

Το κατά πόσο δε οι λίαν πρόσφατες και σίγουρα ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις του νυν Υπουργείου Δικαιοσύνης με το νέο δικαστικό χάρτη και την ενοποίηση των ειρηνοδικείων με τα πρωτοδικεία, θα επιφέρουν αποτέλεσμα, μένει να φανεί στην πράξη.

Αν θέλουμε όμως να έχουν οι πολίτες εμπιστοσύνη στο νομικό μας σύστημα, τότε είναι αυτονόητο ότι πρέπει να αντιληφθούμε όλοι οι συλλειτουργοί της δικαιοσύνης ότι υπηρετούμε έναν ΚΟΙΝΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΚΟΠΟ και να αναγνωρίσουμε ότι θέλουμε να έχουμε ένα σύστημα δικαιοσύνης που είναι γρήγορο, δίκαιο, ποιοτικό και αποτελεσματικό, εξασφαλίζοντας ότι το Κράτος Δικαίου δεν είναι μόνο μια θεωρητική έννοια.

Σε αυτή την προσπάθεια, δεν περισσεύει κανείς. Εκτός από την επιστημονική μας κατάρτιση, την εμπειρία και την προσαρμοστικότητα μας, εκτιμώ ότι πρέπει να επιδείξουμε και κάτι ακόμα. Κάτι που μπορεί να αποδειχθεί η πιο αποτελεσματική μεταρρύθμιση από όλες. Δικαστές, Δικηγόροι και Δικαστικοί Υπάλληλοι να συλλειτουργήσουμε για μία “μεταρρύθμιση” ανέξοδη αλλά σπουδαία, που δεν χρίζε διαβούλευσης και θεσμοθέτησης, μία “μεταρρύθμιση” σε εισαγωγικά που βρίσκεται στον ίδιο τον πυρήνα της ιδιοσυγκρασίας μας ως Έλληνες και που θα μπορούσε να κάνει τη διαφορά.

Να κάνουμε την αυτοκριτική κατά καιρούς μας και να επιδεικνύουμε περισσότερο φιλότιμό.

Με αυτά τα λίγα εισαγωγικά λόγια σας καλωσορίζω στο 2^ο Συνέδριό μας και σας ευχαριστώ και πάλι για την παρουσία σας.